

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем»

енергоресурсів і у розвитку взаємовигідних зв'язків та взаємодії суб'єктів та об'єктів господарської діяльності в енергетичній сфері.

Вдосконалений організаційно-економічний механізм має ґрунтуватися на запропонованій нами науковій концепції, яка враховує наведені нами вимоги та тенденції розвитку всіх елементів технологічного ланцюга від визначення способів та обсягів видобутку паливних корисних копалин, ступеню їх збагачення, варіантів диверсифікації в різні види палива до пошуку екологічно чистих раціональних способів споживання.

Практична реалізація концепції і вдосконалення організаційно-економічного механізму вимагають виявлення передумов відродження паливно-енергетичного комплексу та врахування їх поряд з тенденціями розвитку аналогічних комплексів в інших країнах з метою зменшення залежності національної економіки від імпорту палива.

Список використаних джерел:

1 Экономические подходы к эффективному использованию энергетических ресурсов /А.И.Амоша, В.Г.Федоренко, Н.Г.Белопольский, Д.К.Турченко //Економіка та держава. - 2008. №1 (61). – с.4-7

2 Михайленко І.Д. Політика енергозбереження: потенціальні можливості енергозбереження в Україні /І.Д. Михайленко //Енергозбереження. - 2006. - №1. –с.17-24

3 Пешко А.В. Повышение эффективности использования энергоресурсов Украины: [монография] /Пешко А.В., Белопольский Н.Г., Турченко Д.К. /Киев: СМП «Аверс», 2005. - 56с.

4 Турченко Д.К. Перспективи управління ресурсним забезпеченням енергетичної безпеки України. /Д.К.Турченко //Вісник економічної науки України. - 2007. - №1(11). – с.164-167

УДК 33.338.2

СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ»

М. В. Поленкова

Чернігівський національний технологічний університет

e-mail: matrena@ukr.net

Сучасний етап міжнародної економіки характеризується посиленням процесів глобалізації й регіоналізації в поєднанні з глибинною трансформацією суспільних відносин, актуалізує проблематику раціонального та безпечного природокористування й соціальної рівності у системі сталого розвитку. Радикальні зміни, які відбуваються протягом останніх двадцяти п'яти років суттєво змінили вектор розвитку людської цивілізації. Перед суспільством виникла мережа глобальних проблем, дослідження й вирішення яких потребує

прозорливого регулювання інноваційно-технологічного прогресу, трансформацію соціальних утворень та переорієнтацію суспільного розвитку.

Отже, стрімкий розвиток людства став занадто небезпечним для самого суспільства та природного середовища. Негативні наслідки недостатньо продуманої системи господарювання призвели до порушення глобальної природної рівноваги, що сприяло екологічній кризі, яка виникла з вини самого людства.

Основними складовими системної екологічної кризи є: порушення природної саморегуляції біосфери, що впливає на розбалансування кругообігу природних процесів; порушення сталості кліматичної системи; вимирання представників флори і фауни [1, с. 98].

Розвиток промисловості й висока урбанізація спровокували стійке забруднення води, повітря, земельних і лісових ресурсів, що спричинило появу не-якісних продуктів споживання й, нарешті, поширення масових захворювань людей. Таким чином, слід зазначити, що сили і форми антропогенного впливу на природне середовище постійно посилюються, прогресують у процесі розвитку суспільства.

Деградація довкілля підвищує нерівність через несприятливий вплив на фізичний і духовний стан людей. У свою чергу, нерівність людського розвитку посилює екологічну деградацію, зокрема внаслідок несформованості в суспільстві відповідних моральних і етичних настанов [2, с. 19].

Рішення екологічних проблем заради запобігання екологічної кризи й збереження екологічної безпеки неможливо здійснити тільки науково-технічними й інноваційними методами. Для формування сталого середовища необхідно удосконалювати та розвивати соціальну сфери, тобто підвищувати культурний і освітній рівень населення.

Соціальні домінанти сталого розвитку пов'язані з одним із найактуальніших завдань сучасності – пошуком інструментарію подолання обмежень так званого суспільного споживання, в якому дедалі більше пригнічується особистість: втрачається раціональність споживчого попиту, відбувається розрив між споживанням і задоволенням реальних потреб людини, формуються “хибні” потреби, визначальним мотивом яких стає незмірне бажання “мати”. Культура споживання повинна знайти вираження у недопущенні засмічення природного середовища, прагненні відмовитись від тих видів транспортних засобів і побутових матеріалів, що істотно погіршують екологічну ситуацію [2, с. 19].

У 20-му столітті відбувається різке погіршення якості навколишнього середовища під впливом не тільки появи токсичних речовин, але тому, що економічний розвиток не сприяв переробці відходів виробничої системи і життєдіяльності населення до потрібного рівня. Отже, слід зазначити, що за минулі десятиліття людство створювало нові багатства на основі антиекологічної моделі “коричневої” економіки.

Таким чином, враховуючи екологічні обмеження, суспільство здатне модернізувати правила ведення господарської діяльності і розробити новий вектор розвитку, який був запропонований у 2008 році.

Сучасна ситуація призвела до обґрунтування Програмою ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) у 2008 році Глобального зеленого нового курсу (ГЗНК), спрямованого на сприяння оздоровленню фінансової системи, подолання рецесії в економіці, переведення після кризового розвитку на шлях екологічно чистого і стабільного розвитку, збільшення кількості робочих місць [4, с. 211].

За визначенням “зелена економіка”, яке в доповідях Програми ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП), визначається як економіка, яка підвищує добробут людей і забезпечує соціальну справедливість і при цьому істотно знижує ризики для навколишнього середовища і перспективи її деградації. Важливі риси такої економіки - ефективне використання природних ресурсів, збереження та збільшення природного капіталу, зменшення забруднення, низькі вуглецеві викиди, запобігання втрати екосистемних послуг і біорізноманіття, зростання доходів і зайнятості.

Концепція “зеленої” економіки не замінює собою концепцію сталого розвитку. Однак, зараз все ширше визнається той факт, що досягнення стійкості майже повністю залежить від формування “правильної” економіки.

Список використаних джерел:

1. Бут Ю.С. Концептуальні підходи до вивчення навколишнього середовища як фактору міжнародної економіки [Електронний ресурс] /Ю.С. Бут// Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2011.– Випуск 101 (Частина II) – С. 98–105.- :D:/наука%20с%202017%20док/док/статті%20для%20док/арmv_2011_101(2).

2. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – К.: Державна установа Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України. - 2012. – 72 с.

3. Стадник М.Є. “Зелена економіка” – основа зміцнення національної безпеки країни [Електронний ресурс] /М.Є. Стадник//Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. – 2013 – Том15№1(55), Частина 5 – С. 214-217. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/zelena-ekonomika-osnova-zmitsnennya>.

4 Бережна Ю.С. Концепція “зеленої економіки”: міжнародний аспект / Ю.С. Бережна // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – 2012. - Том 25 (64). №1 – С.210-215.